

U S T A W A

z dnia.....

o zmianie ustawy - Prawo łowieckie

Art. 1. W ustawie z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie (Dz. U. z 2013 r. poz. 1226 oraz z 2014 r. poz. 224) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 po ust. 2 dodaje się ust. 2a -2e w brzmieniu:

„2a. Polowanie dzieli się na indywidualne i zbiorowe.

2b. Polowaniem indywidualnym jest polowanie wykonywane na podstawie pisemnego upoważnienia wydanego przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego:

1) przez jednego myśliwego, działającego niezależnie od innych myśliwych znajdujących się w tym samym obwodzie łowieckim, bez użycia psa;

2) na drapieżniki, przez więcej niż jednego myśliwego, z udziałem naganiającego zwierzynę z psem:

a) na którym myśliwi zajmują stanowiska przy norach i oddają strzały wyłącznie do zwierzyny odchodzącej od nor, albo

b) na którym myśliwi zajmują stanowiska przy stogach i oddają strzały wyłącznie do zwierzyny odchodzącej od stogów;

3) na ptactwo, w którym współpracuje ze sobą nie więcej niż trzech myśliwych, z użyciem psa.

2c. Polowaniem zbiorowym jest polowanie wykonywane z udziałem co najmniej dwóch współdziałających ze sobą myśliwych albo myśliwego i uczestnika polowania, którego zadaniem jest naganianie zwierzyny, zorganizowane przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego, prowadzone przez osobę wyznaczoną do kierowania przebiegiem polowania przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego (prowadzącego polowanie). Polowanie zbiorowe może być wykonywane z użyciem psa.

2d. Polowaniem zbiorowym jest także polowanie, na którym myśliwi zajmują stanowiska wyłącznie na nadziemnych stanowiskach myśliwskich umożliwiających oddanie

strzału z wysokości co najmniej 2 m (odległość od powierzchni gruntu do podłogi w ambonie) i na którym każde naganianie zwierzyny rozpoczyna się i kończy o czasie wyznaczonym przez prowadzącego polowanie.

2e. Polowanie indywidualne nie może odbywać się równocześnie z polowaniem zbiorowym w tym samym obwodzie łowieckim.";

2) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody oraz Polskiego Związku Łowieckiego, ustali, w drodze rozporządzenia, listę gatunków zwierząt łownych, uwzględniając podział na zwierzynę płową, grubą, drobną oraz drapieżniki.";

3) w art. 8 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób sporządzania rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych dla sąsiadujących ze sobą obwodów łowieckich o zbliżonych warunkach przyrodniczych (rejonów hodowlanych) oraz sposób zatwierdzania rocznych planów łowieckich, uwzględniając zasadę optymalnego gospodarowania populacjami zwierząt łownych oraz ochrony lasu przed szkodami wyrządzanymi przez te zwierzęta.";

4) po art. 8 dodaje się art. 8a w brzmieniu:

„Art. 8a.1. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody oraz Polskiego Związku Łowieckiego, może ustalić, w drodze rozporządzenia, dla terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo jego części, minimalną albo maksymalną liczbę zwierząt łownych danego gatunku do pozyskania w danym okresie, w celu ograniczenia populacji danego gatunku zwierząt łownych z uwagi na zagrożenie dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka, w szczególności wystąpienie epizootii, albo w celu odbudowy populacji danego gatunku zwierząt łownych w związku z jej znacznym zmniejszeniem.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw środowiska uwzględni stopień zagrożenia dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka, rozmiar szkód wyrządzanych przez zwierzęta łowne, stopień i przyczyny zmniejszenia

populacji danego gatunku zwierząt łownych oraz optymalne gospodarowanie populacjami zwierząt łownych.

3. W przypadku wydania rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1, dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich lub dyrektorzy regionalnych dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe dostosują, odpowiednio, obowiązujące roczne plany łowieckie lub wieloletnie łowieckie plany hodowlane w zakresie wielkości pozyskania zwierzyny danego gatunku, w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie rozporządzenia, w trybie określonym w art. 8.";

5) w art. 26 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) tereny zajęte przez miejscowości niezaliczane do miast, w granicach zabudowy skupionej;"

6) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27. 1. Podziału na obwody łowieckie oraz zmiany granic tych obwodów dokonuje w obrębie województwa właściwy sejmik województwa, w drodze uchwały, stanowiącej akt prawa miejscowego.

2. Jeżeli obwód łowiecki ma się znajdować w obszarze więcej niż jednego województwa, uchwałę, o której mowa w ust. 1, podejmuje sejmik województwa właściwy dla przeważającego obszaru gruntów w uzgodnieniu z sejmikiem województwa właściwym dla pozostałego gruntu.

3. Podział na obwody łowieckie obszarów gruntów pozostających w zarządzie organów wojskowych lub przydzielonych tym organom do wykorzystania oraz zmiana granic tych obwodów odbywa się w uzgodnieniu z tymi organami.

4. Projekt uchwały, o której mowa w ust. 1, przygotowuje marszałek województwa.

5. Marszałek województwa po przygotowaniu projektu uchwały kolejno:

1) występuje o:

a) opinię do projektu uchwały do:

- właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
- właściwego dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe,
- Polskiego Związku Łowieckiego,
- właściwej izby rolniczej,

- b) uzgodnienie projektu uchwały, o ile zachodzą przesłanki określone w ust. 2 albo 3;
- 2) wprowadza zmiany wynikające z uzyskanych opinii i dokonanych uzgodnień;
- 3) ogłasza w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, o:
 - a) sporządzeniu projektu uchwały,
 - b) wyłożeniu projektu uchwały do publicznego wglądu,
 - na co najmniej 7 dni przed dniem wyłożenia projektu uchwały, wyznaczając w ogłoszeniu termin na wniesienie uwag do projektu uchwały, nie krótszy niż 21 dni od dnia wyłożenia projektu uchwały, oraz informując o formie i miejscu składania uwag;
- 4) wyklada projekt uchwały do publicznego wglądu na okres co najmniej 21 dni;
- 5) rozpatruje uwagi w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia upływu terminu ich składania;
- 6) wprowadza zmiany do projektu uchwały wynikające z rozpatrzenia uwag, a następnie w niezbędnym zakresie ponawia uzgodnienia z organami, o których mowa w ust. 2 i 3;
- 7) przedstawia projekt uchwały sejmikowi województwa wraz z listą nieuwzględnionych uwag lub opinii.
6. Uwagi może wnieść każdy właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości objętej projektem uchwały.
7. Uwagi wnosi się na piśmie w terminie wyznaczonym w ogłoszeniu. Uwagi wniesione po terminie pozostawia się bez rozpatrzenia.
8. Jako wniesione na piśmie uznaje się również uwagi wniesione w postaci elektronicznej:
 - 1) opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu w rozumieniu ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 262) lub
 - 2) opatrzone podpisem potwierdzonym zaufanym profilem elektronicznej platformy usług administracji publicznej lub
 - 3) za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

9. Przy rozpatrywaniu uwag dotyczących wyłączenia nieruchomości z obwodu łowieckiego uwzględnia się szczególne właściwości nieruchomości lub prowadzonej na niej działalności, które istotnie utrudnią prowadzenie na niej gospodarki łowieckiej, albo, w przypadku objęcia obwodem łowieckim, spowodują konieczność zaprzestania lub istotnego ograniczenia prowadzenia na niej dotychczasowej działalności.
10. Jeżeli sejmik województwa stwierdzi konieczność dokonania zmian w przedstawionym projekcie uchwały, w tym także w wyniku uwzględnienia uwag lub opinii do projektu uchwały, czynności, o których mowa w ust. 5, ponawia się w zakresie niezbędnym do dokonania tych zmian. Przedmiotem ponowionych czynności można uczynić część projektu planu objętą zmianą.";

7) po art. 27 dodaje się art. 27a i art. 27b w brzmieniu:

„Art. 27a. 1. Jeżeli w wyniku objęcia nieruchomości obwodem łowieckim korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości może żądać od dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego, w skład którego wchodzi nieruchomość, odszkodowania za powstałe ograniczenia; odszkodowanie obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości.

2. Z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1, można wystąpić w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie uchwały, o której mowa w art. 27 ust. 1.

Art. 27b.1. Właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości zabudowanej wchodzącej w skład obwodu łowieckiego, czasowo albo stale na niej przebywający, może wystąpić do sądu powszechnego z wnioskiem o ustanowienie zakazu wykonywania polowania na tej nieruchomości, uzasadniając to swoimi przekonaniem religijnymi lub wyznawanymi zasadami moralnymi.

2. Właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości powinien we wniosku, o którym mowa w ust. 1, w szczególności wykazać rzeczywiste związki z wyznawaną doktryną religijną oraz wskazać w wyznawanej doktrynie religijnej zasady uznające za niedopuszczalne polowanie na zwierzęta łowne lub wskazać wyznawane zasady moralne, które pozostają w sprzeczności z polowaniem na zwierzęta łowne.

3. Stroną postępowania w sprawie wniosku o ustanowienie zakazu wykonywania polowania jest dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego, którego dotyczy wniosek.

4. Właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której sąd ustanowił zakaz wykonywania polowania, może w każdym czasie złożyć właściwemu dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego oświadczenie o rezygnacji z ustanowionego zakazu wykonywania polowania. W takim przypadku zakaz wykonywania polowania przestaje obowiązywać z dniem doręczenia oświadczenia właściwemu dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego.";

8) w art. 29a po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Wyzierżawiający może, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, wypowiedzieć dzierżawę bez zachowania terminów wypowiedzenia w przypadku:

1) niezrealizowania przez dzierżawcę obwodu łowieckiego rocznego planu łowieckiego na poziomie co najmniej 80% określonej w tym planie minimalnej liczby zwierząt łownych zaplanowanych do pozyskania, w każdym z trzech następujących po sobie lat;

2) braku zatwierdzonego rocznego planu łowieckiego dla wydzierżawionego obwodu łowieckiego;

3) zaprzestania przez dzierżawcę obwodu łowieckiego wypłacania odszkodowań za szkody łowieckie lub szkody, o których mowa w art. 27a .

2b. Brak przedstawienia opinii przez Polski Związek Łowiecki w terminie 14 dni od dnia otrzymania wystąpienia o opinię uznaje się za wyrażenie pozytywnej opinii.";

9) w art. 30 w ust. 3 wstęp do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, określi, w drodze rozporządzenia:";

10) w art. 33 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zobowiązania koła łowieckiego z tytułu odszkodowań za szkody łowieckie oraz szkody, o których mowa w art. 27a, przejmuje Polski Związek Łowiecki w przypadku:

1) rozwiązania koła łowieckiego, gdy majątek koła nie jest wystarczający do pokrycia zobowiązań koła z tytułu odszkodowań;

2) zaprzestania przez koło łowieckie wypłacania odszkodowań.”;

11) art. 35a otrzymuje brzmienie:

„Art. 35a.1. Nadzór nad działalnością Polskiego Związku Łowieckiego sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.

2. Minister właściwy do spraw środowiska zatwierdza statut Polskiego Związku Łowieckiego, w drodze decyzji administracyjnej, w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania.

3. Minister właściwy do spraw środowiska odmawia zatwierdzenia statutu Polskiego Związku Łowieckiego, jeżeli jest on sprzeczny z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

4. Polski Związek Łowiecki składa ministrowi właściwemu do spraw środowiska roczne sprawozdanie z wykonania zadań określonych w art. 34, w terminie do dnia 31 maja roku następnego.

5. W przypadku gdy sprawozdanie jest niepełne lub budzi zastrzeżenia, minister właściwy do spraw środowiska może zażądać jego uzupełnienia lub udzielenia dodatkowych wyjaśnień w wyznaczonym przez siebie terminie.

6. Minister właściwy do spraw środowiska może zlecić imiennie upoważnionym pracownikom obsługującego go urzędu przeprowadzenie kontroli Polskiego Związku Łowieckiego w zakresie wykonywanych przez niego zadań określonych w art. 34, w szczególności w przypadku gdy w wyznaczonym terminie Polski Związek Łowiecki nie uzupełni sprawozdania lub nie złoży żądanych wyjaśnień, a także, jeśli złożone sprawozdanie, pomimo uzupełnienia lub złożonych wyjaśnień, budzi zastrzeżenia.

7. Kontrolę, o której mowa w ust. 6, przeprowadza się na zasadach i w trybie określonych w przepisach o kontroli w administracji rządowej.

8. Polski Związek Łowiecki jest zobowiązany do realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych przez ministra właściwego do spraw środowiska.";

12) art. 41 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych i Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymogi kwalifikacji zawodowych, wzory legitymacji, oznak służbowych i odznak służbowych oraz składniki i wzór umundurowania strażników Państwowej Straży Łowieckiej, a także szczegółowe wymogi kwalifikacji zawodowych, wzór oznaki i legitymacji strażnika łowieckiego, mając na względzie potrzebę doboru strażników o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych, zapewnienie możliwości odpowiedniej identyfikacji strażników oraz rodzaj i miejsce wykonywania zadań.

2. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe sposoby współdziałania Państwowej Straży Łowieckiej z Policją oraz Polskim Związkiem Łowieckim - mając na względzie ustawowe zadania tych podmiotów oraz konieczność zapewnienia poprawnej i skutecznej współpracy;
- 2) szczegółowe sposoby przydziału, ewidencjonowania i przechowywania w siedzibach Państwowej Straży Łowieckiej broni, amunicji i środków przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek zakładanych na ręce, pałki służbowej, ręcznych miotaczy substancji obezwładniających i przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej oraz warunki techniczne, jakim powinien odpowiadać magazyn broni - mając na względzie konieczność uniemożliwienia dostępu do broni, amunicji i środków przymusu bezpośredniego osobom trzecim oraz potrzebę ochrony ewidencji przed uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą.”;

13) w art. 42:

a) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Podczas polowania indywidualnego wykonujący polowanie zobowiązany jest posiadać, poza dokumentami określonymi w ust. 2, upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego, wydane przez właściwego dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego.”,

b) po ust. 8 dodaje się ust. 8a - 8e w brzmieniu:

„8a. Upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego wydaje się na czas określony, jako druki ścisłego zachowania, na jeden obwód łowiecki, w dwóch egzemplarzach - po jednym dla myśliwego oraz dla dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego.

8b. Upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego zawiera:

- 1) nazwę i siedzibę dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego;
- 2) imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania myśliwego;
- 3) oznaczenie miejsca wykonywania polowania;
- 4) wskazanie gatunku i liczby sztuk oraz opis zwierzyny do pozyskania podczas polowania ;
- 5) datę wydania;
- 6) termin ważności;
- 7) podpis osoby upoważnionej przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego.

8c. Upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego może zostać jednokrotnie przedłużone przez właściwego dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego.

8d. Myśliwy jest obowiązany zwrócić dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego po jego wykorzystaniu lub utracie przez nie terminu ważności.

8e. W przypadku pozyskania zwierzyny na polowaniu indywidualnym myśliwy jest zobowiązany odnotować to w posiadanym upoważnieniu do wykonywania polowania indywidualnego:

- 1) w odniesieniu do zwierzyny grubej - przed podjęciem czynności transportowych;
- 2) w odniesieniu do zwierzyny drobnej - niezwłocznie po zakończeniu polowania.

8f. W przypadku zrealizowania planu pozyskania danego gatunku zwierzyny myśliwy jest zobowiązany przedłożyć upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego właściwemu dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego celem dokonania jego zmiany";
14) art. 42b otrzymuje brzmienie:

„Art. 42b.1. Władający nieruchomością wchodzącą w skład obwodu łowieckiego może zgłosić dzierżawcy albo zarządcy tego obwodu wolę bycia powiadamianym o polowaniach indywidualnych wykonywanych na jego nieruchomości, wskazując jednocześnie numer telefonu lub adres poczty elektronicznej do kontaktu.

2. Myśliwy, przed rozpoczęciem polowania indywidualnego, powiadamia o terminie jego rozpoczęcia i zakończenia władających nieruchomościami, na których będzie prowadzone polowanie, którzy dokonali zgłoszenia zgodnie z ust. 1.

3. Dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego przekazuje - co najmniej na 7 dni przed planowanym terminem polowania zbiorowego - wójtom (burmistrzom, prezydentom miast) oraz nadleśniczemu, właściwym ze względu na miejsce polowania, pisemną informację o planowanym terminie, w tym godzinie rozpoczęcia i zakończenia, oraz miejscu polowania.

4. Termin rozpoczęcia i zakończenia oraz miejsce polowania zbiorowego podlega podaniu do publicznej wiadomości przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) poprzez obwieszczenie w miejscu zwyczajowo przyjętym w danej gminie.

5. Termin rozpoczęcia i zakończenia polowania indywidualnego, miejsce jego wykonywania oraz ilość i gatunek pozyskanej zwierzyny podlega wpisowi w książce ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym, którą zobowiązani są posiadać dla każdego obwodu dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich.

6. Wpisów w książce ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym mogą dokonywać wyłącznie myśliwi wykonujący polowanie lub myśliwi przez nich upoważnieni do dokonania

wpisu lub osoby upoważnione przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego do dokonywania tych wpisów.

7. Wpisu w książce ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym dotyczącego terminu rozpoczęcia polowania indywidualnego, oraz powiadomienia, o którym mowa w ust. 2, dokonuje się przed jego rozpoczęciem, jednak nie wcześniej niż 24 godziny przed rozpoczęciem polowania.

8. W miejscu wskazanym w książce ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym jako miejsce wykonywania polowania indywidualnego nie może w tym samym czasie, bez zgody myśliwego wykonującego polowanie w tym miejscu, polować inny myśliwy.

9. Dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego jest obowiązany poinformować pisemnie właściwego nadleśniczego o miejscu wyłożenia książki ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym oraz o danych personalnych (imię, nazwisko i adres) osoby upoważnionej albo osób upoważnionych do dokonywania wpisów, a także okazywać mu ją lub upoważnionej przez niego osobie oraz innym upoważnionym do tego osobom na każde żądanie.";

15) w art. 42c dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 - 4 w brzmieniu:

„2. Osoba prowadząca punkt skupu odmawia przyjęcia tuszy zwierzyny, jeżeli wraz z tuszą nie zostało okazane upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego albo inny dokument potwierdzający pozyskanie zwierzyny zgodnie z prawem.

3. Dostarczający otrzymuje od osoby prowadzącej punkt skupu dokument potwierdzający przyjęcie tuszy, który stanowi druk ścisłego zarachowania.

4. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, dane, które powinny zostać zawarte w dokumencie potwierdzającym przyjęcie tuszy do punktu skupu, wzór i opis znaku służącego do oznakowania tusz oraz sposób oznakowania, mając na uwadze konieczność zapewnienia możliwości identyfikacji tusz.";

16) art. 42e otrzymuje brzmienie:

„Art. 42e.1. Wywóz trofeów łowieckich za granicę wymaga uzyskania zaświadczenia wystawionego przez Polski Związek Łowiecki potwierdzającego, że wywożone trofeum łowieckie nie posiada szczególnej wartości kulturowej lub przyrodniczej.

2. Wywóz za granicę trofeów łowieckich o szczególnej wartości kulturowej lub przyrodniczej wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw środowiska. Zgodę wydaje się na wniosek właściciela trofeum, w drodze decyzji administracyjnej, po

zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego. Do wydania opinii przez Polski Związek Łowiecki art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267 oraz z 2014 r. poz. 183) nie stosuje się.

3. Przez trofea łowieckie rozumie się:

- 1) poroże łośia;
- 2) poroże jelenia szlachetnego;
- 3) poroże jelenia sika;
- 4) poroże daniela;
- 5) poroże sarny;
- 6) ślimy muflona;
- 7) oręż dzika;
- 8) czaszkę lisa;
- 9) czaszkę jenota;
- 10) czaszkę borsuka.

3. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, określi, w drodze rozporządzenia, kryteria uznawania trofeów łowieckich za trofea o szczególnej wartości kulturowej i przyrodniczej, uwzględniając kryteria wyceny trofeów Międzynarodowej Rady Łowiectwa i Ochrony Zwierzyny oraz kierując się potrzebą ochrony najcenniejszych trofeów.";

17) w art. 43 uchyla się ust. 3;

18) po art. 43 dodaje się art. 43a-43l w brzmieniu:

„Art. 43a.1. Polowanie z użyciem psa lub z udziałem uczestnika polowania naganającego zwierzynę może odbywać się w okresie od dnia 1 października do dnia 31 stycznia; ograniczenie to nie dotyczy polowania na ptactwo albo na drapieżniki oraz poszukiwania zranionej w wyniku postrzału zwierzyny z psem prowadzonym na lince.

2. Jeżeli dzień 1 października przypada na dzień następny po dniu wolnym od pracy, okres polowań z psami lub naganką rozpoczyna się pierwszego dnia wolnego od pracy bezpośrednio przed dniem 1 października.

3. Jeżeli dzień 31 stycznia przypada na dzień poprzedzający dzień wolny od pracy, okres polowań z psami lub naganką kończy się ostatniego dnia wolnego od pracy następującego bezpośrednio po dniu 31 stycznia.

4. Przez dzień wolny od pracy, o którym mowa w ust. 2 i 3 rozumie się niedziele i święta, określone w odrębnych przepisach o dniach wolnych od pracy, oraz soboty.

Art. 43b.1. Polowanie wymaga zapewnienia w poszukiwaniach zranionej w wyniku postrzału zwierzyny udziału ułożonego w tym celu psa. Poszukujący zranionej w wyniku postrzału zwierzyny może korzystać z pomocy innego myśliwego lub osoby naganającej zwierzynę, a także korzystać z psa prowadzonego na lince.

2. Poszukiwanie zranionej w wyniku postrzału zwierzyny w obwodzie łowieckim, w którym myśliwy nie ma upoważnienia do wykonywania polowania, może odbywać się pod warunkiem niezwłocznego zawiadomienia o tym dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego, nie później jednak niż po upływie 12 godzin od rozpoczęcia poszukiwań.

3. Poszukiwanie zranionej w wyniku postrzału zwierzyny na terenie niewchodzącym w skład obwodu łowieckiego może odbywać się za zgodą władającego terenem i z zachowaniem szczególnych środków bezpieczeństwa. Zgoda władającego terenem może mieć charakter jednorazowy, czasowy lub stały.

4. Myśliwy powinien poszukiwać, dochodzić i uśmiercić raną zwierzynę możliwie szybko i w sposób oszczędzający jej niepotrzebnych cierpień.

5. Dopuszcza się podniesienie zwierzyny drobnej, która padła po strzale w polu widzenia od granicy obwodu łowieckiego, w którym myśliwy wykonuje polowanie.

6. Polowanie na ptactwo może odbywać się pod warunkiem używania ułożonego w tym celu psa, z tym że jeden pies przypada na nie więcej niż trzech myśliwych.

Art. 43c. Polowanie na zające odbywa się wyłącznie jako polowanie zbiorowe, przy udziale co najmniej sześciu myśliwych, przy czym naganianie odbywa się bez użycia psa.

Art. 43d.1. Nie celuje się i nie strzela do:

1) łani prowadzącej stado jeleni albo danieli i czuwającej nad jego bezpieczeństwem (licówki);

2) zwierzyny przy paśnikach, lizawkach, pasach zaporowych oraz punktach stałego dokarmiania, z wyjątkiem polowań na dziki i drapieżniki w miejscach wabienia zwierzyny, w których wyklada się przynętę (nęćiskach);

3) zwierzyny z pojazdów silnikowych i zaczepionych do nich przyczep, naczep lub innych urządzeń oraz z pojazdów konnych, a także z łodzi o napędzie silnikowym z pracującym silnikiem;

- 4) zwierzyny na ogrodzonych poletkach żerowych;
- 5) ptactwa niebędącego w locie, z wyjątkiem jarząbków, gęsi i łysek;
- 6) zajęcy pozostających w bezruchu;
- 7) celów nierozpoznanych.

2. Zabrania się wykorzystywania:

- 1) oślepionych lub okaleczonych zwierząt jako wabików;
- 2) urządzeń odtwarzających nagrania głosów zwierząt w celu wabienia i płoszenia zwierzyny;
- 3) urządzeń elektrycznych lub elektronicznych, które mogą zabijać lub ogłuszać;
- 4) luster i innych urządzeń oślepiających;
- 5) gazu i dymu do wypłaszania zwierzyny.

Art. 43e.1. Polowanie w okresie rozpoczynającym się godzinę po zachodzie słońca i kończącym się godzinę przed wschodem słońca (polowanie w nocy) może odbywać się na:

1) dziki, piżmaki lub drapieżniki - przez myśliwego wyposażonego w myśliwską broń palną z zamontowanym urządzeniem optycznym, w którym obraz celu powstaje w świetle naturalnym i nie jest przetwarzany przez urządzenia elektroniczne, przy czym znak celowniczy w urządzeniu optycznym może być podświetlany, oraz lornetkę i latarkę;

2) gęsi lub kaczki - na zlotach i przelotach.

2. Myśliwy polujący w nocy jest obowiązany zachować wyjątkową ostrożność, a w szczególności:

1) znać dokładnie teren w rejonie polowania;

2) przed strzałem, w przypadku określonym w ust. 1 pkt 1, rozpoznać przez lornetkę cel i teren na linii strzału;

3) w razie oddania strzału i niepodniesienia zwierzyny w nocy sprawdzić wynik strzału przy świetle dziennym.

Art. 43f. Myśliwy jest odpowiedzialny za bezpieczne używanie broni i amunicji i jest obowiązany w szczególności do:

- 1) używania broni myśliwskiej sprawnej technicznie;
- 2) regulowania przyrządów celowniczych i sprawdzania celności oddawanych strzałów co najmniej raz w roku;
- 3) sprawdzania każdorazowo przed załadowaniem broni, czy lufy nie są zatkane;
- 4) trzymania broni zawsze lufami skierowanymi w górę lub w dół, niezależnie od tego, czy broń jest załadowana, czy rozładowana podczas:
 - a) ładowania i rozładowania broni,
 - b) poruszania się w terenie,
 - c) przerw w polowaniu,
 - d) zajmowania miejsca w pojeździe lub wychodzenia z niego.

Art. 43g. 1. Celowanie do zwierzyny i oddanie strzału jest dopuszczalne dopiero po dokładnym rozpoznaniu zwierzyny oraz w warunkach gwarantujących skuteczność strzału i możliwość podniesienia strzelonej zwierzyny oraz bezpieczeństwo otoczenia.

2. Nie celuje się i nie strzela do zwierzyny, jeżeli:

- 1) na linii strzału znajdują się myśliwi lub inne osoby albo zwierzęta gospodarskie, budynki, pojazdy lub drogi publiczne, a odległość od nich nie zapewnia bezpiecznego strzału;
- 2) zwierzyna znajduje się na szczytach wzniesień;
- 3) zwierzyna znajduje się w odległości mniejszej niż 200 metrów od pracujących maszyn rolniczych;
- 4) myśliwy lub zwierzyna znajduje się w odległości mniejszej niż 500 m od miejsca zebrań publicznych w czasie ich trwania lub w odległości mniejszej niż 100 m od zabudowań mieszkalnych.

Art. 43h. 1. Prowadzący polowanie jest odpowiedzialny za jego przeprowadzenie zgodnie z przepisami oraz w warunkach zapewniających bezpieczeństwo uczestnikom i otoczeniu.

2. Podczas polowania zbiorowego jego uczestnicy są obowiązani podporządkować się poleceniom prowadzącego polowanie.

3. Jeżeli polecenia wydawane przez prowadzącego polowanie lub sposób prowadzenia przez niego polowania są sprzeczne z obowiązującymi przepisami lub mogą zagrażać bezpieczeństwu otoczenia, myśliwy może wycofać się z polowania zbiorowego, zawiadamiając o tym prowadzącego polowanie.

Art. 43i. 1. Polowanie zbiorowe rozpoczyna się i kończy z chwilą ogłoszenia tego przez prowadzącego polowanie.

2. Prowadzący polowanie, w terminie do 7 dni od zakończenia polowania zbiorowego, sporządza protokół zawierający:

- 1) numer lub numery obwodów łowieckich, w których odbyło się polowanie;
- 2) datę odbycia polowania;
- 3) godzinę rozpoczęcia i zakończenia polowania zbiorowego;
- 4) listę uczestników;
- 5) wyszczególnienie gatunków zwierzyny przewidzianej do odstrzału;
- 6) wyszczególnienie pozyskanej zwierzyny;
- 7) sposób zagospodarowania pozyskanej zwierzyny;
- 8) uwagi dotyczące przebiegu polowania zbiorowego.

3. Prowadzący polowanie przekazuje protokół, o którym mowa w ust. 2, dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego.

Art. 43j.1. Dla tusz zwierzyny pozyskanej na polowaniu zbiorowym dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego wydaje świadectwo pochodzenia zwierzyny będące drukiem ścisłego zarachowania.

2. Świadectwo pochodzenia zwierzyny wydaje się w dwóch egzemplarzach, z czego jeden dostarcza się osobie prowadzącej punkt skupu wraz z tuszami pozyskanej zwierzyny, a drugi zatrzymuje dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego.

3. Świadectwo pochodzenia zwierzyny zawiera:

- 1) oznaczenie dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego, w którym wykonywane było polowanie;
- 2) miejsce i datę wystawienia;
- 3) numer dokumentu;
- 4) dane dotyczące zwierzyny pozyskanej na polowaniu zbiorowym:
 - a) gatunek oraz płeć zwierzyny,
 - b) datę oraz godzinę pozyskania;
- 5) miejsce pozyskania:
 - a) numer obwodu łowieckiego,
 - b) nadleśnictwo,
 - c) województwo;
- 6) czytelny podpis osoby upoważnionej w imieniu dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego.

Art. 43k. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania w zakresie wykonywania polowania, broń myśliwską, amunicję oraz urządzenia optyczne, dopuszczone do wykonywania polowania, wymagania dotyczące postępowania z bronią myśliwską, tryb rozstrzygania spornych strzałów, wzór upoważnienia do wykonywania polowania indywidualnego oraz wzór i sposób prowadzenia książki ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym, uwzględniając możliwość prowadzenia książki w postaci elektronicznej oraz istniejące polskie zwyczaje łowieckie oraz kierując się troską o bezpieczeństwo osób i mienia.

Art. 43l.1. Władającemu nieruchomością wchodzącą w skład obwodu łowieckiego przysługuje skarga do Polskiego Związku Łowieckiego na sposób wykonywania polowania na tej nieruchomości.

2. Polski Związek Łowiecki rozpatruje skargę w terminie 30 dni od dnia jej otrzymania.

3. Jeżeli z okoliczności podniesionych w skardze wynika, że podczas wykonywania polowania mogło dojść do popełnienia przewinienia łowieckiego, Polski Związek Łowiecki zawiadamia o tym właściwego rzeczownika dyscyplinarnego.";

19) w art. 44 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody oraz Polskiego Związku Łowieckiego, określi, w drodze rozporządzenia, dla terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, okresy polowań na zwierzęta łowne, uwzględniając potrzebę ochrony i utrzymania właściwego stanu populacji poszczególnych gatunków zwierząt łownych.”;

20) w art. 48 po pkt 6 dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) za szkody, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1, powstałe na nieruchomościach, na których ustanowiono zakaz wykonywania polowania, o którym mowa w art. 27b.”;

21) art. 49 otrzymuje brzmienie:

„Art. 49. Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, określi w drodze rozporządzenia metody szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych, terminy zgłoszenia i szacowania szkód, tryb postępowania przy szacowaniu szkód, sposób i terminy wypłaty odszkodowań za szkody oraz wzór protokołu szacowania szkody, uwzględniając obowiązek szacowania wstępnego i ostatecznego oraz kierując się potrzebą dokonywania oceny rzeczywistej szkody uwzględniającej obszar uszkodzonej uprawy oraz wyceny szkody według cen skupu.”;

22) w art. 51:

a) w ust. 1:

- pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) narusza zakazy, o których mowa w art. 43g ust. 2,”

- pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) wbrew przepisom art. 42 ust. 8e nie dokonuje wymaganych wpisów w upoważnieniu do wykonywania polowania indywidualnego;”

- po pkt 7 dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

„8) bez zgody, o której mowa w art. 42e ust. 2, wywozi za granicę trofea łowieckie o szczególnej wartości kulturowej lub przyrodniczej”;

b) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W razie skazania za czyn wymieniony w ust. 1 pkt 9, sąd może orzec przepadek trofeów łowieckich. Orzeczenie o przepadku może dotyczyć także trofeów niebędących własnością sprawcy.”

Art. 2. Obowiązujące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy uchwały sejmików województw, wydane na podstawie art. 27 ustawy zmienianej niniejszą ustawą, zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych uchwał wydanych na podstawie art. 27 zmienianej ustawy, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż do 21 stycznia 2016 r.

Art. 3. 1. Obowiązujący w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy statut Polskiego Związku Łowieckiego zachowuje moc do dnia zatwierdzenia nowego statutu przez ministra właściwego do spraw środowiska, na podstawie art. 35a ust. 2 ustawy zmienianej niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4. Pierwsze roczne sprawozdanie, o którym mowa w art. 35a ust. 4 ustawy zmienianej niniejszą ustawą, Polski Związek Łowiecki składa za rok 2015.

Art. 5. Obowiązujące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 41 ust. 1-3, art. 43 ust. 3 i art. 44 ust. 1 ustawy zmienianej niniejszą ustawą zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 41 ust. 1-2, art. 42c ust. 4, art. 43k i art. 44 ust. 1 ustawy zmienianej, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 6. Obowiązujące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 49 ustawy zmienianej niniejszą ustawą zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 49 ustawy zmienianej, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 7. Przepisy art. 29a ust. 2a pkt 1 ustawy zmienianej niniejszą ustawą stosuje się od dnia 1 kwietnia 2016 r.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Pod Obrot.

17.12.2014

**ZA ZGODNOŚĆ
POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
LEGISLACYJNYM I REDAKCYJNYM**

Naczelnik Wydziału III

aps
Joanna Barańska

Dyrektor
Departamentu Prawnego

[Signature]
Izabela Weresniak-Masri

17.12.2014 r.

Zastępca Dyrektora
Departamentu Leśnictwa i Ochrony Przyrody

[Signature]
Anna Żornaczuk-Luba
17.12.2014 r.

UZASADNIENIE

Głównymi celami projektowanej ustawy są:

- 1) wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2014 r., P 19/13 (Dz. U. z 2014 r. poz. 951);
- 2) określenie w ustawie zasad wykonywania polowania;
- 3) wprowadzenie mechanizmów wzmacniających nadzór ministra właściwego do spraw środowiska nad Polskim Związkiem Łowieckim oraz dyscyplinujących dzierżawców obwodów łowieckich w zakresie wykonywania rocznych planów łowieckich i zapewniających wypłatę odszkodowań za szkody łowieckie w przypadku nierealizowania tego obowiązku przez koła łowieckie oraz umożliwiających ministrowi właściwemu do spraw środowiska określanie poziomów pozyskania zwierzyny;
- 4) dostosowanie niektórych delegacji ustawowych do wymagań określonych w art. 92 ust. 1 Konstytucji RP.

Trybunał Konstytucyjny w przywołanym wyroku uznał, że art. 27 ust. 1 w związku z art. 26 ustawy z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie (Dz. U. z 2013 r. poz. 1226 oraz z 2014 r. poz. 228) jest niezgodny z art. 64 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 3 i art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, przez to, że upoważnia do objęcia nieruchomości reżimem obwodu łowieckiego, nie zapewniając odpowiednich prawnych środków ochrony praw właściciela tej nieruchomości. Podkreślenia wymaga, że TK nie zakwestionował ani przyjętego modelu gospodarki łowieckiej, ani wymagań co do obwodów łowieckich, ani możliwości objęcia nieruchomości obwodem łowieckim bez zgody jej właściciela. TK zauważył jednak, że następstwem objęcia danej nieruchomości obwodem łowieckim są różnego rodzaju ograniczenia w pełnym korzystaniu przez właściciela z jego prawa własności, przy jednoczesnym nałożeniu na niego dodatkowych obowiązków, które zostały przewidziane zarówno w samej ustawie – Prawo łowieckie, jak i w aktach wykonawczych wydanych na jej podstawie. Tymczasem wszelkie ograniczenie prawa własności powinno pozostawać w zgodzie z art. 64 ust. 3 Konstytucji RP, który stanowi, że własność może być ograniczoną tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności, oraz z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, stanowiącym, że ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności

i praw innych osób (zasada proporcjonalności). Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Zasada proporcjonalności powinna być rozumiana jako suma trzech przesłanek: przydatności, konieczności oraz proporcjonalności regulacji. Zdaniem TK zakwestionowana regulacja spełnia przesłanki przydatności (konieczność uzyskania zgody właściciela na objęcie nieruchomości obwodem łowieckim w wysokim stopniu utrudniłaby racjonalne realizowanie łowiectwa) oraz konieczności (mechanizm tworzenia obwodów łowieckich wynika z potrzeby utworzenia obwodów łowieckich zapewniających najbardziej racjonalne gospodarowanie zasobami zwierzyny). Jednakże brak jakichkolwiek prawnych form udziału właścicieli nieruchomości w procesie tworzenia obwodów łowieckich obejmujących te nieruchomości oraz brak instrumentów prawnych umożliwiających właścicielom wyłączenie ich nieruchomości spod reżimu obwodu łowieckiego lub wyłączenie poszczególnych ograniczeń, jakie przewiduje Prawo łowieckie, powoduje, zdaniem TK, że art. 27 ust. 1 Prawa łowieckiego nie spełnia przesłanki proporcjonalności *sensu stricto*. TK wskazał także na niedostatecznie uregulowany obowiązek informacyjny wobec właścicieli, których nieruchomość należy do obwodu łowieckiego. TK zalecił także uwzględnienie przy projektowaniu nowych przepisów orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, dotyczącego ustanawiania zakazu wykonywania polowania na gruntach prywatnych wobec powołania się przez właściciela nieruchomości na klauzulę sumienia, co nie musi jednak prowadzić do zakazu wykonywania innych czynności z zakresu gospodarki łowieckiej. Jednocześnie TK postanowił odroczyć utratę mocy obowiązującej art. 27 ust. 1 Prawa łowieckiego o maksymalny okres osiemnastu miesięcy, to jest do 21 stycznia 2016 r.

Projektowana ustawa przewiduje, że obwody łowieckie będą, tak jak dotychczas, tworzone w drodze uchwały sejmiku województwa, będącej aktem prawa miejscowego. Do kompetencji marszałka województwa należeć będzie natomiast przygotowanie projektu uchwały, uzyskanie opinii właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska, właściwego dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, Polskiego Związku Łowieckiego oraz właściwej izby rolniczej, a także uzgodnienie projektu z sejmikiem województwa właściwym dla pozostałego gruntu (dotyczy sytuacji, gdy obwód ma się znajdować na terenie więcej niż jednego województwa) oraz z organami wojskowymi (dotyczy podziału na obwody łowieckie obszarów gruntów pozostających w zarządzie organów wojskowych lub przydzielonych tym organom albo zmiany granic tych obwodów). Po przeprowadzeniu procedury opiniowania i uzgadniania projekt uchwały zostanie wyłożony do publicznego wglądu, o czym marszałek województwa będzie informował w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie, a także w sposób

zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości. Projektowany art. 27 Prawa łowieckiego zapewnia właścicielom i użytkownikom wieczystym nieruchomości objętych projektem uchwały prawo wnoszenia uwag do projektu uchwały, które powinny zostać rozpatrzone przez marszałka województwa w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia upływu terminu ich składania. Rozpatrując uwagi dotyczące wyłączenia nieruchomości z obwodu, marszałek powinien wziąć pod uwagę szczególne właściwości nieruchomości lub prowadzonej na niej działalności, które znacznie utrudnią prowadzenie na niej gospodarki łowieckiej, albo, w przypadku objęcia obwodem łowieckim, spowodują konieczność zaprzestania lub znacznego ograniczenia prowadzenia na niej dotychczasowej działalności. Jednocześnie projektowana nowelizacja przyznaje sejmikowi województwa prawo do uwzględnienia uwag lub opinii, które nie zostały uwzględnione przez marszałka.

Mając na uwadze, że właściciele lub użytkownicy wieczysti nieruchomości objętej obwodem łowieckim będą mogli zaskarżyć uchwałę sejmiku do sądu administracyjnego, jeżeli będzie ona naruszać ich interes prawny lub uprawnienie na podstawie art. 90 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 596, z późn. zm.), można uznać, że proponowane rozwiązania w należyтым stopniu zapewniają udział właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości w procesie podziału województwa na obwody łowieckie.

Mając na uwadze odroczenie przez TK utraty mocy obowiązującej art. 27 ust. 1 Prawa łowieckiego za zasadne należy uznać utrzymanie w mocy dotychczasowych uchwał sejmików województw do czasu wydania nowych na podstawie znowelizowanego art. 27, nie dłużej jednak niż do 21 stycznia 2016 r. (dzień utraty mocy art. 27 ust.1). Jednocześnie podkreślenia wymaga, że uchwały te mają charakter uchwał erekcyjnych, co oznacza, iż obwody łowieckie dalej będą istniały, pomimo utraty mocy obowiązującej przez uchwały sejmików, które je utworzyły. Dokonanie nowego podziału województwa na obwody łowieckie, na podstawie art. 27 ustawy zmienianej w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą nowelizującą, wymagało będzie zatem zniesienia dotychczasowych obwodów łowieckich w uchwałach sejmików powołujących nowe obwody.

Wzmocnieniu uprawnień właściciela albo użytkownika wieczystego nieruchomości wchodzącej w skład obwodu łowieckiego służyć ma także możliwość wystąpienia do dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego z roszczeniem o wypłatę odszkodowania, w przypadku gdy objęcie obwodem łowieckim tej nieruchomości uniemożliwi albo istotnie ograniczy dotychczasowy sposób korzystania z niej – projektowany art. 27a.

Uwzględniając przywołany wyrok TK oraz orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w art. 27b przewidziano możliwość wystąpienia przez właściciela albo użytkownika wieczystego nieruchomości objętej obwodem łowieckim do sądu powszechnego z wnioskiem o ustanowienie zakazu wykonywania polowania na tej nieruchomości, ze względu na przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne.¹ Właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której sąd ustanowił taki zakaz, będzie mógł w każdym czasie z niego zrezygnować, składając stosowne oświadczenie właściwemu dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego. Jednocześnie ze względu na konieczność zapewnienia warunków do prowadzenia racjonalnej gospodarki łowieckiej za zasadne należy uznać ograniczenie prawa do wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie zakazu polowania jedynie do nieruchomości zabudowanych, na których właściciel albo użytkownik wieczysty stale albo czasowo przebywa. Takie rozwiązanie stanowi rodzaj kompromisu pomiędzy prawami właściciela nieruchomości, który przeciwny jest idei polowań na zwierzęta i nie chce, aby odbywały się na jego nieruchomości, a koniecznością utrzymania racjonalnej gospodarki łowieckiej jako elementu ochrony środowiska. Wyłączenie spod możliwości wykonywania polowania nieruchomości o znacznym obszarze (np. na 300ha) doprowadziłoby do daleko idących zakłóceń w prowadzeniu racjonalnej gospodarki łowieckiej oraz mogłoby prowadzić, w skrajnych przypadkach, do utraty sensu istnienia obwodu łowieckiego. Mając na uwadze, że ustanowiony zakaz wykonywania polowania znacznie ogranicza zakres prowadzonej gospodarki łowieckiej, za zasadne należy uznać wyłączenie odpowiedzialności za szkody w uprawach i płodach rolnych, wyrządzone przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny na terenach nieruchomości objętych tym zakazem –art. 48 pkt 7. Należy przy tym podkreślić, że sytuacja właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości, na których na ich wniosek ustanowiono zakaz wykonywania polowania jest odmienna od sytuacji właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości wyłączonych z obwodu łowieckiego z mocy prawa (art. 26 Prawa łowieckiego). Różne źródło skutków w postaci wyłączenia prowadzenia polowań na danym obszarze, tj. w jednym przypadku wniosek uprawnionego, w drugim zaś działanie powszechnie obowiązujących przepisów prawa, pozwala zróżnicować

¹ Zob. wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: w sprawie Hermann przeciwko Niemcom z dnia 26 czerwca 2012 r. oraz z dnia stycznia 2011 r., nr skargi 9300/07, w sprawie Chassagnou i inni przeciwko Francji z dnia 29 kwietnia 1999 r., nr skarg 25088/94, 28331/95 i 28443/95.

sytuację podmiotów. Tym samym projektowany art. 48 pkt 7 nie narusza zasady równości, nakazującej równe traktowanie osób, które znalazły się w takiej samej sytuacji.

TK w przywołanym wyroku zakwestionował także brak konieczności informowania właścicieli nieruchomości o polowaniach, które zostaną na nich przeprowadzone. Z tego względu projektowany art. 42b nakłada obowiązki informacyjne. W przypadku polowań indywidualnych obowiązek informowania władających nieruchomościami ciążył będzie na myśliwym wykonującym polowanie, przy czym myśliwy będzie zobowiązany do informowania jedynie tych władających nieruchomościami, którzy właściwemu dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego złożyli stosowne oświadczenie, podając jednocześnie numer telefonu lub adres poczty elektronicznej do kontaktu. Uprawnienie do uzyskiwania informacji o polowaniach zostało rozszerzone na wszystkich władających nieruchomościami (nie tylko na właścicieli i użytkowników wieczystych), ponieważ wiąże się ono nie tylko z uprawnieniami właścicielskimi, ale także z potrzebą zachowania bezpieczeństwa w czasie polowań, a co za tym idzie zachowania ostrożności przez władających nieruchomościami w czasie wykonywania polowania. Z kolei dzierżawcy i zarządcy będą zobowiązani do pisemnego poinformowania o planowanych polowaniach zbiorowych właściwych ze względu na miejsce polowania wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) oraz nadleśniczych z co najmniej siedmiodniowym wyprzedzeniem. Użycie wyrażenia „co najmniej” umożliwia dzierżawcom i zarządcom obwodów łowieckich dokonanie jednorazowego poinformowania ww. podmiotów o wszystkich planowanych w danym sezonie łowieckim polowaniach zbiorowych. Dodatkowa informacja będzie musiała zostać przekazana wskazanym podmiotom w przypadku zmiany w planie polowań. Informacja ta będzie następnie podawana przez wójtów do publicznej wiadomości poprzez obwieszczenie w miejscu zwyczajowo przyjętym w danej gminie.

Władający nieruchomością wchodzącą w skład obwodu łowieckiego powinien mieć także możliwość wniesienia skargi do PZŁ na sposób wykonywania polowania na tej nieruchomości, w szczególności, jeśli jest on sprzeczny z obowiązującymi przepisami i zasadami etyki łowieckiej (projektowany art. 431). W celu zwiększenia skuteczności takiej skargi, ustawa określa termin na jej rozpatrzenie oraz przewiduje obowiązek powiadomienia właściwego rzecznika dyscyplinarnego, jeżeli z okoliczności podniesionych w skardze wynika, że podczas wykonywania polowania mogło dojść do popełnienia przewinienia łowieckiego.

Projektowane rozwiązania w zakresie tworzenia obwodów łowieckich, roszczenia odszkodowawczego właściciela i użytkownika wieczystego nieruchomości wchodzącej

w skład obwodu łowieckiego, prawa wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie zakazu polowania, obowiązków informacyjnych oraz prawa skargi na sposób wykonywania polowania znacząco wzmacniają uprawnienia władających nieruchomościami wchodzącymi w skład obwodu łowieckiego oraz zmniejszają niedogodności związane z obowiązkiem znoszenia przez nich prowadzenia gospodarki łowieckiej przez dzierżawców albo zarządców obwodów łowieckich, przy jednoczesnym zachowaniu obecnego modelu łowiectwa i zasady tworzenia obwodów łowieckich zapewniających warunki do prowadzenia łowiectwa (art. 23 ust. 1 Prawa łowieckiego).

Zmianom w zakresie tworzenia obwodów łowieckich powinna towarzyszyć także nowelizacja art. 26 pkt 3 Prawa łowieckiego, zgodnie z którym w skład obwodów łowieckich nie wchodzi tereny zajęte przez miejscowości niezaliczane do miast, w granicach obejmujących zabudowania mieszkalne i gospodarcze z podwórzami, placami i ulicami oraz drogami wewnątrz tych miejscowości. Przepis ten, oprócz wątpliwości interpretacyjnych, może prowadzić w przypadku miejscowości o zabudowie znacznie rozproszonej do nieuzasadnionego wyłączenia z obwodów łowieckich terenów, na których może być prowadzona gospodarka łowiecka. Z tego względu zasadne jest doprecyzowanie, że wyłączeniu podlegają jedynie tereny miejscowości niezaliczanych do miast, w granicach zabudowy skupionej, przez którą, zgodnie z orzecznictwem sądów administracyjnych, należy rozumieć taką zabudowę, która ma charakter luźniejszy i stwarza możliwość jej uzupełniania bez większych ograniczeń – zob. wyrok WSA w Warszawie z 10 listopada 2011 r., IV SA/Wa 1530/11.

Konieczność uregulowania w ustawie – Prawo łowieckie zasad wykonywania polowania wynika z kolei z faktu wystąpienia przez Prokuratora Generalnego do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o stwierdzenie niezgodności § 2 pkt 14a-14d, § 3, § 4, § 5 ust. 1a, § 6, § 7 ust. 1, § 12, § 18, § 21, § 21a, § 22 ust. 1, § 25, § 26, § 27 ust. 1 oraz § 35 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz (Dz. U. nr 61, poz. 548, z późn. zm.) z art. 43 ust. 3 - Prawo łowieckie oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (pismo o sygnaturze PG VIII TKw 66/13 z 11 marca 2014 r.). We wniosku Prokurator Generalny podkreślił m.in., że *Prawo łowieckie w sposób nader oszczędny odnosi się do samego sposobu wykonywania polowania i nie definiuje dopuszczalnych w Polsce rodzajów polowań (wspominając jedynie marginalnie o polowaniu indywidualnym), jak również nie określa (poza wymienionymi wyżej) zasad ani warunków wykonywania polowania.* Jednocześnie Prokurator Generalny wskazał na zasadę prymatu ustawy i wykonawczy

charakter rozporządzenia, z których wynika, iż rozporządzenie nie może regulować kwestii zarezerwowanych dla ustawy lub wykraczających poza zakres upoważnienia ustawowego. Art. 43 ust. 3 Prawa łowieckiego upoważnia ministra właściwego do spraw środowiska do określenia w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, szczegółowych warunków wykonywania polowania oraz znakowania, o którym mowa w art. 42c, wzoru upoważnienia do wykonywania polowania indywidualnego, wzoru książki ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym. Zdaniem Prokuratora Generalnego obowiązujące rozporządzenie wykracza poza delegację ustawową, gdyż określa nie tylko szczegółowe warunki wykonywania polowania, lecz również dopuszczalne rodzaje polowań oraz zasady wykonywania polowania, w tym o charakterze zakazów.

Wyprzedzając orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego w przedmiotowej sprawie, i uwzględniając na podstawie analizy dotychczasowego orzecznictwa TK w podobnych sprawach wysokie prawdopodobieństwo uznania przez TK niekonstytucyjności ww. przepisów rozporządzenia, należy wprowadzić w ramach niniejszej nowelizacji ustawy uregulowania dotyczące rodzajów polowania (art. 4) oraz zasad wykonywania polowania (art. 42 oraz art. 43a-43l). Projektowane przepisy przenoszą na grunt ustawy w większości rozwiązania przyjęte w ww. rozporządzeniu, gdyż sprawdziły się one w praktyce. Jednoznacznie rozstrzygnięto sprawę organizacji polowań na zajęcia ustalając, że będzie to możliwe wyłącznie pod postacią polowania zbiorowego ucinając tym samym pojawiające się nieuprawnione interpretacje przepisów. W ustawie zostały również umieszczone przepisy związane z wykonywaniem polowania indywidualnego tzn. wydawania, wypełniania i przedłużania upoważnienia do wykonywania polowania indywidualnego, wpisów dotyczących terminu jego wypełniania po pozyskaniu zwierzyny. Między innymi zostały przeniesione do ustawy terminy organizowania polowań zbiorowych w trakcie roku i indywidualnych przez ustalenie terminów polowań w trakcie doby oraz organizacji polowań zbiorowych, uwzględniających tradycje i obyczaje łowieckie. Propozycja brzmienia art. 43e ust.1 pkt 1 dotycząca wyposażenia myśliwego na polowaniu nocnym ma wykluczyć z kolei możliwość korzystania z urządzeń optycznych montowanych na broni myśliwskiej połączonych z noktowizorem. Projektowany art. 43g ust. 2 pkt 4 ma natomiast na celu doprecyzowanie, ze względów bezpieczeństwa, że nakaz zachowania bezpiecznej, określonej przepisem odległości od miejsca zebrań publicznych w czasie ich trwania lub od zabudowań mieszkalnych dotyczy zarówno pozycji myśliwego, jak i zwierzyny, do której ten myśliwy celuje lub strzela.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP upoważnienie do wydania rozporządzenia powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu. Tymczasem delegacje ustawowe zawarte w art. 41 ust. 1-3 i art. 44 ust. 1 Prawa łowieckiego nie zawierają wytycznych, co powoduje ich niezgodność z Konstytucją i tym samym niezgodność z ustawą zasadniczą wydanych na ich podstawie przepisów wykonawczych. Projektowana nowelizacja dostosowuje ww. upoważnienia ustawowe do wzorca konstytucyjnego. Mając na uwadze fakt, że obowiązujące rozporządzenia wydane na podstawie tych przepisów mają istotne znaczenie dla prowadzenia gospodarki łowieckiej, za zasadne należy uznać ich utrzymanie w mocy do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy nowelizującej. Jednocześnie ze względu na fakt, że obowiązujący art. 43 ust. 3 Prawa łowieckiego upoważnia ministra środowiska do uregulowania w jednym rozporządzeniu dwóch różnych tematycznie spraw:

1) szczegółowych warunków wykonywania polowania, wzoru upoważnienia do wykonywania polowania indywidualnego i wzoru książki ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym,

2) szczegółowych warunków znakowania tusz,

zasadne jest wprowadzenie dwóch odrębnych delegacji ustawowych, przy czym upoważnienie do uregulowania szczegółowych warunków znakowania tusz powinno zostać przeniesione do art. 42c Prawa łowieckiego, który to wprowadza obowiązek znakowania tusz przez osoby prowadzące punkt skupu. Do art. 42c powinny zostać przeniesione także § 51 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz (Dz. U. Nr 61, poz. 548, z późn. zm.) - stanowią one bowiem materię ustawową.

Ze względu na zmiany w systematyce nowelizowanej ustawy, wynikające z wprowadzenia przepisów określających zasady wykonywania polowania, upoważnienie ustawowe do określenia szczegółowych wymagań w zakresie wykonywania polowania powinno zostać przeniesione do projektowanego art. 43k, przy jednoczesnym uchyleniu art. 43 ust. 3. W celu uniknięcia wątpliwości, czy określenie broni myśliwskiej, amunicji oraz urządzeń optycznych, dopuszczonych do wykonywania polowania, mieści się w szczegółowych wymaganiach wykonywania polowania zasadne jest wyraźne wskazanie tych zagadnień w upoważnieniu zawartym w projektowanym art. 43l Prawa łowieckiego.

W obowiązującej ustawie poważne wątpliwości pod względem legislacyjnym i prawnym budzi również art. 42e. Upoważnia on ministra właściwego do spraw środowiska

do określenia, w drodze rozporządzenia, sposobu wyceny oraz ewidencji trofeów łowieckich, uwzględniając kryteria wyceny Międzynarodowej Rady Łowiectwa i Ochrony Zwierzyny, a także sposób i formę ochrony trofeów rekordowych oraz wielkość trofeów, których wywóz za granicę jest zabroniony. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że zakaz wywozu trofeów powinien zostać ustanowiony wprost w ustawie. Ponadto ustanowienie zakazu, wymaga także wprowadzenia sankcji za jego nieprzestrzeganie.

Ustawa powinna także wskazywać, które trofea uznaje się za trofea łowieckie. Jednocześnie uznano za nieuzasadnione objęcie zakazem wywozu wszystkich trofeów. Projektowane rozwiązania przewidują zatem ograniczenie zakazu wywozu trofeów jedynie do trofeów o szczególnej wartości kulturowej lub przyrodniczej. Odstępstwo od tego zakazu możliwe będzie na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw środowiska, wydawanej na wniosek właściciela trofeum. Jednocześnie ze względu na znaczenie trofeów o szczególnej wartości kulturowej lub przyrodniczej, choćby dla zachowania dziedzictwa kulturowego, tradycji łowieckiej oraz dokumentowania wysokiej kondycji osobniczej gatunków łownych, naruszenie tego zakazu powinno stanowić wykroczenie (projektowany art. 51 ust. 1 pkt 8 i ust. 3). W pozostałych przypadkach wywóz trofeów za granicę będzie możliwy na podstawie zaświadczenia wydawanego przez Polski Związek Łowiecki, potwierdzającego, że wywożone trofeum nie ma szczególnej wartości kulturowej lub przyrodniczej.

Podstawą do uznawania czy dane trofeum łowieckie posiada szczególne wartości kulturowe lub przyrodnicze będą kryteria określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw środowiska (projektowany art. 42e ust. 3).

Ze względu na istotną potrzebę zapewnienia, że szkody łowieckie w różnych częściach kraju szacowane będą w ten sam sposób, za zasadną należy uznać projektowaną zmianę art. 49 Prawa łowieckiego, polegającą na upoważnieniu ministra właściwego do spraw środowiska do określenia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia, nie tylko trybu postępowania przy szacowaniu szkód łowieckich, lecz także metod ich szacowania. Przepis ten ma na celu doprowadzenie do wyeliminowania istotnych różnic w wycenie zbliżonych szkód na terenie kraju.

Art. 8 ust. 3 Prawa łowieckiego nakłada na dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich obowiązek prowadzenia gospodarki łowieckiej w oparciu o roczne plany łowieckie i wieloletnie łowieckie plany hodowlane. Oznacza to, że powinni oni w całości zrealizować limity pozyskania poszczególnych gatunków zwierzyny w danym roku

gospodarczym. Jednakże, w przypadku dzierżawców obwodów łowieckich obowiązująca ustawa nie przewiduje, poza obowiązkowym udziałem w kosztach ochrony lasu przed zwierzyną, żadnych konsekwencji niewykonania planu łowieckiego. Mając na uwadze, że niewykonywanie planów łowieckich lub ich brak (równoznaczny z brakiem możliwości prowadzenia gospodarki łowieckiej) może prowadzić do nadmiernego wzrostu populacji zwierząt łownych, zagrażającego gospodarce rolnej i leśnej, a w przypadku zdarzającej się coraz częściej migracji na tereny zamieszkałe przez ludzi, także bezpieczeństwu osób i mienia, zasadne jest wprowadzenie możliwości wypowiedzenia umowy dzierżawy obwodu łowieckiego w przypadku niewykonywania przez dzierżawców planów łowieckich albo braku zatwierdzonego planu łowieckiego.

Proponowane rozwiązanie (projektowany art. 29a ust. 2a), zgodnie z którym wydzierżawiający obwód łowiecki będzie mógł, po zasięgnięciu opinii PZŁ, wypowiedzieć umowę dzierżawy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku niezrealizowania przez dzierżawcę obwodu łowieckiego rocznego planu łowieckiego na poziomie co najmniej 80% określonej w tym planie minimalnej liczby zwierząt łownych zaplanowanych do pozyskania w każdym z trzech następujących po sobie lat, braku zatwierdzonego rocznego planu łowieckiego dla wydzierżawionego obwodu łowieckiego lub zaprzestania przez dzierżawcę obwodu łowieckiego wypłacania odszkodowań za szkody łowieckie (przez które powinno się rozumieć zaprzestanie wypłacania odszkodowań w ogóle, a nie niewypłacenie jednego czy kilku odszkodowań), zapewnia mechanizm umożliwiający wydzierżawiającemu rozwiązanie dzierżawy w przypadku niewykonywania lub nienależytego wykonywania gospodarki łowieckiej. Jednocześnie obiektywny charakter przesłanek oraz konieczność uzyskania opinii PZŁ w sposób wystarczający zabezpieczają dzierżawców przed nieuzasadnionym rozwiązaniem umowy dzierżawy.

Zgodnie z art. 33 ust. 2 Prawa łowieckiego, koła łowieckie posiadają osobowość prawną i ponoszą odpowiedzialność za swoje zobowiązania. Obowiązujące przepisy nie przewidują jednak odpowiedzialności innych podmiotów za zobowiązania kół łowieckich w przypadku rozwiązania koła lub zaprzestania przez nie wypłaty odszkodowań. Prowadzić to może do sytuacji, w której szkody łowieckie nie zostaną naprawione, gdyż brak będzie zobowiązanych do ich pokrycia. Z tego względu za zasadną należy uznać propozycję (projektowany art. 33 ust. 2a), aby PZŁ, jako zrzeszenie, którego członkami są koła łowieckie, przejął zobowiązania kół łowieckich z tytułu odszkodowań za szkody łowieckie w przypadku rozwiązania koła łowieckiego, gdy majątek koła nie jest wystarczający do

pokrycia zobowiązań koła z tytułu odszkodowań za szkody łowieckie, oraz w przypadku zaprzestania przez koło łowieckie wypłacania odszkodowań za szkody łowieckie.

Wydarzenia związane z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń wykazały, że brak jest w obowiązujących przepisach instrumentów, które pozwoliłyby zarządzać populacjami zwierzyny na terytorium całego kraju lub jego części w razie wystąpienia szczególnych zdarzeń, to jest wystąpienia znacznego zagrożenia dla zdrowia, życia lub gospodarki człowieka albo znacznego spadku populacji zwierzyny danego gatunku. Z tego względu za zasadne należy uznać przyznanie ministrowi właściwemu do spraw środowiska kompetencji do określenia w takich przypadkach poziomów pozyskania gatunków zwierzyny – projektowany art. 8a Prawa łowieckiego. W przypadku gdy minister wyda rozporządzenie (upoważnienie ma charakter fakultatywny), dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich oraz dyrektorzy regionalnych dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe będą zobowiązani do dokonania stosownej korekty, odpowiednio rocznych planów łowieckich albo wieloletnich łowieckich planów hodowlanych.

Jednocześnie mając na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6 listopada 2012 r., K 21/11, w którym TK stwierdził, że PZŁ ma cechy organizacji przymusowej, zbliżonej do samorządu, o którym mowa w art. 17 ust. 2 Konstytucji RP, z dominującym aspektem publicznoprawnym, konieczne jest przemodelowanie nadzoru ministra właściwego do spraw środowiska nad PZŁ.

Zgodnie z obowiązującym art. 35a Prawa łowieckiego, minister właściwy do spraw środowiska sprawuje ten nadzór stosując odpowiednio przepisy dotyczące nadzoru nad stowarzyszeniami, określone w ustawie z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.). Cechą tego nadzoru jest brak możliwości władczego ingerowania organów nadzoru w działalność stowarzyszeń. W przypadku gdy dane stowarzyszenie działa niezgodnie z prawem, organ nadzoru może jedynie, zgodnie z art. 28 Prawa o stowarzyszeniach, wystąpić do stowarzyszenia o usunięcie nieprawidłowości w określonym terminie, udzielić ostrzeżenia władzom stowarzyszenia albo wystąpić do sądu o zastosowanie środka określonego w art. 29 tej ustawy (np. o stwierdzenie nieważności uchwały stowarzyszenia). Taką konstrukcję sprawowania nadzoru nad stowarzyszeniami można uzasadnić tym, że stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych. Stowarzyszenia umożliwiają obywatelom realizację ich konstytucyjnego prawa wolności zrzeszania się, a co za tym idzie, nadzór organów administracji nad nimi powinien być ograniczony do minimum.

Skoro jednak PZŁ nie jest stowarzyszeniem, lecz zrzeszeniem o charakterze obowiązkowym, zbliżonym do samorządu zawodowego, wykonującym zadania publicznoprawne, w tym w zakresie dysponowania zwierzyną łowną stanowiącą dobro ogólnonarodowe, to nie znajduje uzasadnienia sprawowanie nadzoru przez ministra właściwego do spraw środowiska nad działalnością Związku na zasadach przewidzianych dla stowarzyszeń.

Nie bez znaczenia jest także, iż działania nadzorcze ministra właściwego do spraw środowiska prowadzone w oparciu o obecnie obowiązujące przepisy nie mają charakteru czynności z zakresu administracji publicznej (postanowienie NSA z dnia 31 października 2008 r., II OSK 1559/08). Istnieje zatem rozbieżność pomiędzy charakterem zadań wykonywanych przez PZŁ (zadania z zakresu administracji publicznej) a charakterem nadzoru sprawowanego przez ministra właściwego do spraw środowiska. Z powyższych względów proponuje się przyznanie ministrowi właściwemu do spraw środowiska uprawnienia do zatwierdzenia statutu PZŁ, nałożenie na PZŁ obowiązku składania ministrowi właściwemu do spraw środowiska rocznego sprawozdania z działalności oraz przyznanie organowi nadzoru uprawnienia do przeprowadzenia kontroli PZŁ (projektowany art. 35a).

Przewiduje się wejście w życie projektowanej ustawy po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Z tym że przepisy dotyczące możliwości wypowiedzenia umowy dzierżawy ze względu na brak realizacji planów łowieckich będą mogły być stosowane od 1 kwietnia 2016 r. Czas ten powinien posłużyć dzierżawcom obwodów łowieckich do podjęcia działań zmierzających do lepszego wykonywania przyjętych planów. Jednocześnie należy wskazać, że roczny plan łowiecki przyjmuje się na okres (zwany rokiem gospodarczym), który nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym, gdyż obejmuje okres od 1 kwietnia do 31 marca.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie podlega opiniowaniu przez organy i instytucje Unii Europejskiej.

Projekt ustawy znajduje się w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów.

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy — Prawo łowieckie</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Środowiska</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Piotr Otawski — Podsekretarz Stanu w MŚ</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Anna Żornaczuk – Łuba Zastępca Dyrektora Departamentu Leśnictwa i Ochrony</p>	<p>Data sporządzenia 2.12.2014</p> <p>Źródło: Ustawa - Prawo łowieckie z dnia 13 października 1995 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 1226 z późn. zm.)</p> <p>Nr w wykazie prac UD 165</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Głównymi problemami jakie ma rozwiązywać projekt ustawy to:

- 1) Niezgodność z Konstytucją art. 27 ustawy Prawo łowieckie. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 10 lipca 2014 r., P 19/13 (Dz. U. z 2014 r. poz. 951) wskazał na niezgodność art. 27 ust. 1 Prawa łowieckiego z art. 64 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 3 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP ze względu na ograniczenie prawa własności polegającego na braku możliwości wypowiedzenia się właścicieli nieruchomości w sprawie wyznaczenia obwodów łowieckich.
- 2) Zagwarantowanie zgodności z konstytucją zasad wykonywania polowania. Dotychczasowe rozwiązania w tym zakresie polegające na uregulowaniu tych zasad w rozporządzeniu Ministra Środowiska zostały zakwestionowane przez Prokuratora Generalnego
- 3) Brak wystarczających narzędzi prawnych w zakresie nadzoru ministra właściwego do spraw środowiska nad Polskim Związkiem Łowieckim oraz do skłaniania dzierżawców obwodów łowieckich wykonywania rocznych planów łowieckich i wypłaty odszkodowań za szkody łowieckie.
- 4) Dostosowanie niektórych delegacji ustawowych do wymagań określonych w art. 92 ust. 1 Konstytucji RP Zgodnie z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP ustawowe upoważnienie do wydania rozporządzenia powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu. Pięć delegacji ustawy Prawo łowieckie z dnia 13 października 1995 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1226) nie spełnia ww. wymogów.
- 5) Na podstawie ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539) na obszarach obwodów łowieckich może zostać wprowadzony czasowy zakaz organizowania polowań. Uniemożliwia to utrzymanie liczebności gatunków wyrządzających szkody łowieckie na optymalnym poziomie. Tym samym dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich ponosiliby odpowiedzialność za szkody, którym - z przyczyn od nich niezależnych - nie mogli zapobiec.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji i oczekiwany efekt

Wskazane powyżej problemy można rozwiązać jedynie poprzez wprowadzenie zmian w ustawie. Proponuje się wprowadzenie następujących rozwiązań.

- 1) Dostosowanie treści art. 27 ustawy Prawo łowieckie do wyroku TK z 10 lipca 2014 r. stwierdzającego jego niekonstytucyjność poprzez wprowadzenie mechanizmu konsultacji publicznych z właścicielami nieruchomości będących przedmiotem dzierżawy kół łowieckich polegającego na podawaniu do wiadomości publicznej projektów uchwał sejmików wojewódzkich dotyczących wyznaczenia granic obwodów łowieckich i wprowadzenie mechanizmu odwoławczego od uchwał sejmików w tym zakresie
- 2) Określenie w ustawie uregulowań dotyczących rodzajów polowań oraz zasad wykonywania polowania, a nie jak dotychczas w rozporządzeniu.
- 3) Wprowadzenie mechanizmów wzmacniających nadzór ministra właściwego do spraw środowiska nad Polskim Związkiem Łowieckim polegających m.in. na zatwierdzaniu statutu PZŁ przez Ministra Środowiska, wprowadzeniu możliwości przeprowadzenia kontroli w PZŁ na zlecenie Ministra Środowiska i zobowiązanie

PZŁ do wykonania zaleceń pokontrolnych. Dyscyplinowanie dzierżawców obwodów łowieckich nastąpi poprzez wprowadzenie sankcji za niewykonywanie planów łowieckich albo niewypłacanie odszkodowań za szkody łowieckie.

- 4) Uzupełnieniu pięciu delegacji ustawowych, tj. art. 41 ust. 1 i 2, art. 42e, art. 43 ust. 3 i art. 44. ust. 1 o wytyczne dotyczące treści aktów wykonawczych zgodne z wymogami art. 92 ust. 1 Konstytucji RP tj. przesunięcie części spraw uregulowanych dotychczas w rozporządzeniach do ustawy i uzupełnienie delegacji ustawowych.
- 5) Wprowadzenie zasady odpowiedzialności za szkody i szacowanie szkód na terenach objętych ograniczeniami, ustanowionymi przepisami ustawy o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Wprowadzenie proponowanych rozwiązań powinno zapewnić zgodność przepisów Prawa łowieckiego z ustawą zasadniczą ponadto powinno także przyczynić się do zwiększenia stopnia wykonania planów łowieckich, polepszenia płynności wypłat odszkodowań i możliwości nadzoru nad PZŁ.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W Niemczech i Austrii prawo łowieckie jest określone na poziomie krajów związkowych. Kompetentnymi do stosowania prawa łowieckiego są władze odpowiedzialne za lasy i rolnictwo. Myśliwi są zrzeszeni w regionach, które wchodzi w skład zrzeszenia na poziomie kraju związkowego. Posiadaczami prawa łowieckiego są właściciele gruntów. Plan odstrzału ustalany jest ustawowo w każdym landzie, odstrzał gatunków generujących szkody łowieckie jest obowiązkowy na gruntach prywatnych i państwowych, gdzie odstrzał wykonują władze leśne. Polować mogą posiadacze kart łowieckich oraz zawodowi myśliwi posiadający stosowną licencję. Poziom szkód łowieckich regulują posiadacze gruntów i prawa do polowania poprzez określenie liczebności populacji oraz poziomu odstrzału. Odszkodowania są wypłacane na podstawie ugody (przy jej braku szkodę wycenia rzeczoznawca) za gatunki, na których liczebność ma wpływ wykonujący polowanie.

We Francji minister ds. środowiska ustala ogólne ramy przepisów, a prefekci określają szczegółowe przepisy łowieckie dla swoich departamentów. Prawo łowieckie stanowi łącznik między ochroną przyrody, a gospodarką rolną. Minister ds. środowiska ma do pomocy Najwyższą Radę Łowiecką. Narodowy Urząd Łowiecki odpowiada za sprawy organizacyjne, przestrzeganie prawa oraz współpracuje z okręgowymi federacjami myśliwych. W departamencie może być tylko jedna federacja, której prezesa mianuje minister. Prawo wykonywania polowania jest połączone z prawem własności. Plany odstrzału ustalane są przez prefektów departamentów. Grunty i lasy państwowe są udostępniane do wykonywania polowania na takich samych zasadach jak prywatne. Dozwolone sposoby polowania określone są prawem. Sposoby polowania, jak i planowanie odstrzału podporządkowane są potrzebie zapewnienia trwałości gospodarki łowieckiej. Wysokość odszkodowania ustala się polubownie i można go dochodzić od państwa, osoby prywatnej, wspólnoty oraz zarządcy drogi. Na te działania przewidziane są procedury administracyjne. Szkody od dzików wypłacane są z funduszu odszkodowawczego utworzonego przez organizacje łowieckie, które na ten cel przeznaczają 10 % czynszu dzierżawnego.

Problematyka konstytucyjności delegacji ustawowych do wydania aktów wykonawczych w świetle wyroków Trybunału Konstytucyjnego jest specyficzna dla Polski.

Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Członkowie Polskiego Związku Łowieckiego	ok. 116 tys. osób	Zarząd Główny PZŁ oraz GUS	Usprawnienie prowadzenia gospodarki łowieckiej
Państwowa Straż Łowiecka	11 wojewódzkich komend (5 województw nie ustanowiło PSL)	Urzędy wojewódzkie	Usprawnienie zwalczania kłusownictwa
Właściciele nieruchomości	Ok. 81% powierzchni kraju	GUS	Zapewnienie udziału właściciela w dysponowaniu własną nieruchomością

Urzędy marszałkowskie	Wszystkie	Ustawa o podziale adm. kraju	Podział kraju na obwody łowieckie i podjęcie stosownych uchwał dot. granic obwodów łowieckich i przeprowadzenie postępowań w zakresie wyznaczania granic obwodów łowieckich.
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1	-	Szacowanie szkód i wypłata odszkodowań na obszarach objętych ograniczeniami przez służby weterynaryjne.

4. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Stosownie do przepisu art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny. W ramach konsultacji publicznych i opiniowania projekt zostanie przesłany:

- Polskiemu Związkowi Łowieckiemu,
- Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe,
- wojewodom,
- marszałkom województw,
- Krajowej Radzie Izb Rolniczych,
- Ligi Ochrony Przyrody,
- Polskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody „Salamandra”,
- Klubu Przyrodników,
- Komitetu Ochrony Przyrody PAN,
- Fundacji WWF Polska,
- Fundacji Greenpeace Polska,
- Fundacji Międzynarodowy Ruch Na Rzecz Zwierząt VIVA,
- Klubu Gaja.

5. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
budżet państwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
JST	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
pozostałe jednostki (oddzielnie)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wydatki ogółem	—	0,17	0,17	0,17	0,18	0,18	0,18	0,18	0,19	0,19	0,19	1,9 mln zł
budżet państwa	—	0,17	0,7	0,17	0,18	0,18	0,18	0,18	0,19	0,19	0,19	1,9 mln. zł
JST	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
pozostałe jednostki (oddzielnie)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saldo ogółem	—	-0,17	-0,17	-0,17	-0,18	-0,18	-0,18	-0,18	-0,19	-0,19	-0,19	1,9 mln zł

budżet państwa		—	-0,17	-0,17	-0,17	-0,18	-0,18	-0,18	-0,18	-0,19	-0,19	-0,19	1,9 mln zł
JST		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
pozostałe jednostki (oddzielnie)		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		<p>Wejście w życie przedmiotowej ustawy spowoduje zwiększenie wydatków dla budżetu państwa na wynagrodzenia dla 2 osób w MŚ (rocznie około 180 tys. zł), które będą wykonywały zadania rozszerzone w stosunku do obecnego stanu prawnego związane z nadzorem, przygotowaniem planów zarządzania populacjami, kontrolą, analizą zgodności z prawem uchwał podejmowanych przez PZŁ oraz rozpatrywaniem spraw związanych z pozbawieniem dzierżawy obwodu łowieckiego w przypadkach określonych w ustawie. Budżet jednostek samorządu terytorialnego nie ulegnie zmianie, ponieważ wykorzystają one istniejące podziały powierzchniowe województw na obwody łowieckie oraz własne służby związane z planowaniem przestrzennym do realizacji przepisów nakazanych nowelizacją. Polski Związek Łowiecki nie jest jednostką sektora finansów publicznych, prowadzi działalność na zasadzie samodzielności finansowej i pokrywa koszty działalności z własnych przychodów.</p> <p>Ze względu na nieprzewidywalność występowania zagrożeń epidemiologicznych skutkujących wprowadzeniem zakazu polowań, a tym samym rozmiaru szkód na obszarach objętych ograniczeniami (wielkości stanu populacji, rodzaju upraw i aktualnych cen produktów rolnych) niemożliwe jest oszacowanie potencjalnych skutków finansowych, które ponosiłaby ARiMR.</p>											
6. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe													
Skutki													
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)					
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	—	—	—	—	—	—	—					
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	—	—	—	—	—	—	—					
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	—	—	—	—	—	—	—					
	(dodaj/usuń)	—	—	—	—	—	—	—					
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	—											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Ograniczenie wartości nieruchomości oraz uniemożliwienie lub ograniczenie korzystania z nieruchomości w sposób dotychczasowy może prowadzić do wypłaty odszkodowania. Wartość odszkodowań nie jest możliwa do ustalenia na etapie wdrożenia przepisu. Ponadto w przypadku wyłączenia nieruchomości z obwodu łowieckiego na własny wniosek, właściciel utracić prawo do odszkodowania za szkody wyrządzone przez zwierzynę. Wartość trudna do oszacowania.											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Jak w poz. małe i duże przedsiębiorstwa											
	(dodaj/usuń)	—											
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	—											

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie ustawy nie będzie miało istotnego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe z racji przypuszczalnie sporadycznego występowania przypadków wyłączenia nieruchomości z obwodu łowieckiego lub uznania przez sąd obniżenia wartości nieruchomości z uwagi na fakt, że w sąsiedztwie prowadzone są polowania przeważnie kilka razy w roku w ustalonych wcześniej terminach.
--	---

7. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz:

8. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

9. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu	Wejście w życie ustawy będzie miało wpływ na sposób prowadzenia gospodarki łowieckiej przez zaangażowanie właścicieli nieruchomości w proces tworzenia obwodów łowieckich oraz zdyscyplinowanie dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich w zakresie realizacji zatwierdzonych planów oraz szacowania szkód i wypłaty odszkodowań łowieckich.
------------------	--

10. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wejście w życie ustawy, zmieniającej upoważnienia do wydania aktów wykonawczych powoduje konieczność zastąpienia istniejących rozporządzeń nowymi oraz konieczność zastąpienia dotychczasowych uchwał zarządów województw ws. ustalenia obwodów łowieckich, nowymi. Dlatego przewiduje się, że choć ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od opublikowania, to część przepisów w postaci aktów wykonawczych do ustawy będzie wykonywana w terminach do 12 lub 24 miesiącach od dnia wejścia w życie. TK ściśle określił termin zakończenia procesu utworzenia obwodów łowieckich wg trybu podanego w ustawie, na 18 miesięcy od ogłoszenia wyroku, czyli do 21 stycznia 2016 r.

11. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie przewiduje się ewaluacji. Projektowana ustawa jedynie dostosowuje delegacje do wydania aktów wykonawczych do wymogów Konstytucji RP oraz wykonuje wyrok TK.

12. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

-

